

Les classes socials i l'estratificació

Codi: 101142

Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2500262 Sociologia	OB	2	1

Professor/a de contacte

Nom: Enrico Mora

Correu electrònic: enrico.mora@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

No es necessari cap requisit previ

Objectius

1. Formar a l'alumnat del grau de Sociologia en l'anàlisi de l'estructura social segons les relacions de classes i de l'estratificació social sense biaix de gènere:

- Identificar les implicacions dels principals debats sociològics sobre l'estructura social, estratificació i desigualtat social (que inclou la de sexe i gènere).
- Identificar els biaixos de gènere en l'anàlisi de classe i de l'estratificació social.
- Analitzar empíricament l'estructura de classes i l'estratificació social, sense biaix de gènere, d'un determinat territori d'Espanya i Catalunya.
- Construir un objecte d'estudi tenint en compte la perspectiva de gènere
- Descriure la pluridimensionalitat de l'estructura social, identificant, com a mínim, les relacions entre classe social i gènere.
- Emetre judicis fonamentats teòrica i empíricament, no sexistes i no classistes que orientin l'acció política d'una organització / institució / entitat.

2. Comprendre els conceptes d'estructura social, estratificació social i de desigualtat social i les seves múltiples relacions.

3. Contextualitzar històricament les desigualtats socials de classe i d'estrat.

4. Comprendre els diferents models d'anàlisi de les classes socials.
5. Comprendre els diferents models d'anàlisi de l'estratificació social.
6. Comprendre els mecanismes que expliquen la mobilitat i immobilitat social.
7. Aplicar alguns dels models d'anàlisi de les classes socials i de l'estratificació social als casos d'Espanya i Catalunya, i elaborar l'informe corresponent.
8. Comprendre les principals interrelacions entre les desigualtats de classe i d'estrat social i la desigualtat de sexe i de gènere.
9. Fomentar la perspectiva de gènere i les pràctiques d'aprenentatge no sexistes ni de gènere:
 - a. Fomentar la participació de l'alumnat a les exposicions orals i els debats.
 - b. Fomentar la utilització de llenguatge inclusiu.
 - c. Fomentar pràctiques d'aprenentatge cooperatives de treball en equip no sexistes ni de gènere en aula.
 - d. Escoltar a l'altra/e* en situació de debat o quan es fan preguntes a l'aula.
 - e. Incentivar un debat crític, constructiu i basat en el respecte mutu entre l'alumnat.

Competències

- Analitzar problemes derivats de l'aplicació de polítiques públiques i de situacions de conflicte reconeixent la complexitat dels fenòmens socials i de les decisions polítiques que afecten la democràcia, els drets humans, la justícia social i el desenvolupament sostenible.
- Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
- Demostrar que es comprenen els enfocaments de la teoria sociològica, així com els diversos vessants, interpretacions i el context històric.
- Demostrar que es comprenen les anàlisis de l'estructura social, especialment les explicacions de les desigualtats entre classes socials, entre gèneres i entre majories i minories ètniques més comunes en les ciències socials.
- Descriure els fenòmens socials de manera teòricament rellevant i tenint en compte la complexitat dels factors implicats, de les seves causes i dels seus efectes.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
- Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.

Resultats d'aprenentatge

1. Buscar fonts documentals a partir de conceptes.
2. Comparar els diferents enfocaments teòrics sobre l'estructura social.
3. Definir els conceptes necessaris per entendre l'estructura social.
4. Definir les implicacions dels principals debats sociològics sobre l'estructura social.
5. Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
6. Desenvolupar un pensament i un raonament crítics i saber comunicar-los de manera efectiva, tant en les llengües pròpies com en una tercera llengua.
7. Expressar els debats al voltant d'aquests enfocaments, pel que fa a l'estructura social.
8. Gestionar el propi temps: planificar l'estudi propi, gestionar la relació amb un tutor o tutora o un assessor o assessora, i establir i complir els terminis adequats per a un projecte de treball.
9. Identificar les implicacions d'aquests enfocaments per entendre l'estructura social.

10. Identificar-ne la validesa per explicar la realitat social d'Espanya i de Catalunya.
11. Relacionar els debats al voltant d'aquests enfocaments, pel que fa a l'estructura social, amb el context històric en el qual han sorgit.
12. Relacionar les definicions i les explicacions de la desigualtat amb els debats teòrics i metodològics generals.

Continguts

- Introducció: Estructura, estratificació, desigualtat social.
- La divisió del treball: capitalisme i patriarcat.
- La relació entre classe, gènere i etnicitat.
- Models clàssics d'anàlisi de les classes socials. La perspectiva de gènere.
- De l'estructura a l'acció en el modus de producció. La perspectiva de gènere.
- L'estructura ocupacional i el tancament social. La perspectiva de gènere.
- Les propostes de síntesi entre l'estructura i l'acció. La perspectiva de gènere

Metodologia

Classes magistrals

Comentaris de textos en aula

Lectura de textos (en castellà i en anglès)

Treball d'anàlisi empírica de les desigualtats socials segons les relacions de classe social

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals i seminaris	53	2,12	2, 3, 4, 9, 11, 12
Tipus: Supervisades			
Tutories	4	0,16	4, 6, 7, 9
Tipus: Autònomes			
Lectura de textos, estudi, treball en equip i redacció de l'informe	91	3,64	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12

Avaluació

L'alumnat haurà de lliurar les següents evidències:

I) Avaluació continuada:

1) Treball individual. Realització d'un treball durant el curs.

Es durà a terme una anàlisi empírica de les desigualtats socials segons les relacions de classe socials. A principis de curs es lliuraran les orientacions oportunes

- El pes del treball és del 45% (fa mitjana a partir del 4)

2) Proves escrites individuals. Realització de 2 proves durant el curs

- Activitat individual

- El pes de cada prova és del 20% (el conjunt de les dues proves fa mitjana a partir del 4)

3) Participació a classe. Durant tot el curs

- Activitat individual o en grup

- El pes de la participació presencial a classe és del 15% (fa mitjana a partir de 0 amb la resta d'evidències)

II) Avaluació única:

1) Treball individual. Realització d'un treball a lliurar a final de curs.

Es durà a terme una anàlisi empírica de les desigualtats socials segons les relacions de classe socials. A principis de curs es lliuraran les orientacions oportunes

- El pes del treball és del 50% (fa mitjana a partir del 4)

2) 1 Prova escrita individual. Realització de 1 prova a final de curs

- Activitat individual

- El pes de la prova és del 50% (fa mitjana a partir del 4)

III) Recuperació:

L'alumnat podrà recuperar durant el període de compensació les proves escrites individuals. Per fer-ho caldrà haver presentat el treball individual. El treball individual no és recuperable.

IV) Definició de No presentat:

No presentar les proves individuals o no lliurar el treball o no presentar-se a l'avaluació única

Pel que fa a l'avaluació d'alumant repetidor, d'acord amb l'article 117.2 de la Normativa acadèmica de la UAB, l'avaluació podrà consistir en una sola prova de síntesi. L'alumnat repetidor que es vulgui acollir a aquesta possibilitat, caldrà que es posi en contacte amb el professorat a principi de curs.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Participació a classe(Av Cont)	15%	0	0	2, 3, 4, 7, 10
Prova individual 1(Ac Cont)	20%	1	0,04	2, 9, 10
Prova individual 2 (Ac Cont)	20%	1	0,04	1, 2, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 12

Bibliografia

Bibliografia obligatòria

En començar el curs es lliurarà la llista de lectures obligatòries accessibles on line.

1. Bibliografia bàsica

- Addams, Jane (1910). "Los problemas de la pobreza". A: *Veinte años de Hull House* (pp. 237-249). Murcia: Universidad de Murcia, 2014.
- Bhattacharya, Tithi (2017). "Introducció: Ressituant la teoria de la reproducció social". A: *Teoria de la reproducció social*. (pp. 15-40). Manresa: Tigre de Paper
- Bourdieu, Pierre. (2001). "Las formas del capital. Capital económico, capital cultural y capital social". A: *Poder, derecho y clases sociales* (pp. 131-164). Bilbao: Desclée de Brouwer.
- Crompton, Rosemary (1994). "La explicación de la desigualdad". A: *Clase y estratificación. Una introducción a los debates actuales* (pp. 17-40). Madrid: Tecnos. Colección de Ciencias Sociales.
- Davis, Ángela (1981). "El trabajo doméstico toca a su fin: una perspectiva de clase". A: *Mujeres, raza y clase* (pp. 221-239). Madrid: Ediciones Akal. 2019. / Davis, Angela (1981). "A les darreries del treball domèstic: perspectiva de la classe treballadora". A: *Dones, raça i classe* (pp.237-258). Manresa: Tigre de paper. 2022.
- Davis, Kingsley, i Moore, Wilbert E. (1945). "El continuo debate sobre la igualdad. Algunos principios de estratificación". A: Reinhard Bendix & Seymour M. Lipset, *Clases, estatus y poder* (pp. 152-169). Madrid: Fundación Foesa, 1972.
- Engels, Friederich (1845). "Dedicatoria; Prólogo"; "Los resultados". A: *La situación de la clase obrera en Inglaterra*. (pp. 2-9; 155-202). Marxist Intenet Archive. 2019.
- Fanon, Franz (1961). "Desventuras de la consciència nacional". A: *Els condemnats de la terra*. (pp. 107-147). Manresa: Tigre de paper. 2020.
- Federici, Silvia (2018). "El capital y el género". A: *El patriarcado del salario* (pp. 43-63). Buenos Aires: Tinta Limón. / Federici, Silvia (2018). "El capital i gènere". A: *El patriarcat del salari* (pp. 37-57). Manresa: Tigre de paper.
- Feito Alonso, Rafael (1995). "Introduccion al concepto de Estructura Social" A: *Estructura social contemporanea*(pp. 1-29). Madrid: Siglo XXI.
- Fraser, Nancy (2016). Las contradicciones del capital y los cuidados. *New Left Review*, 100, 110-132. / Fraser, Nancy (2018). "Crisi de cures? Sobre les contradiccions socioreproductives del capitalisme contemporani. A: *Teoria de la reproducció social*. (pp. 41-64). Manresa: Tigre de Paper.
- Goldman, Emma (1936). "Situación social de la mujer". A: *La mujer mas peligrosa del mundo* (pp. 79-81). Recuperat de <https://anarquismoenpdf.tumblr.com>: La congregación (Anarquismo en PDF), 2017.
- Goldthorpe, John H. (2012). De vuelta a la clase y el estatus: por qué debe reivindicarse una perspectiva sociológica de la desigualdad social. *REIS*, 137, 43-58.
- Gómez Rojas, Gabriela V. (2008). Las mujeres en los estudios de estratificación social: una mirada desde la encuesta permanente de hogares. *Papeles de Población*, 14 (57), 153-167.
- Gramsci, Antonio (1926/1931). "Algunos temas de la cuestión meridional"; "Algunos aspectos teóricos y prácticos del economicismo" i "Análisis de las situaciones. Correlaciones de fuerzas". A: *Antología. Selección, traducción y notas de Manuel Sacristán*. (pp. 175-182; 358-376). Madrid: Akal. 2018.
- Izquierdo, María Jesús. (1998). "Trabajo y estructura social". A: *Aguantando el tipo. La lcuha contra la discriminación salarial* (pp. 23-61). Barcelona: Diputación de Barcelona.
- Luxemburgo, Rosa. (1906). "Capítulo IV". A: *Huelga de masas, partido y sindicato* (pp.. 52-63). Madrid: Fundación Federico Engels, 2003. / Luxemburg, Rosa (1906). "Capitol IV". *Vaga de masses, partit i sindicats*. Editorial Internacional Sedov, Germinal. Marxists Internet Archive. 1974.
- Marx, Karl (1867). "Capítulo 12: La división del trabajo". A: *El capital*, 2013. / Marx, Karl (1867). "Capítol 12. La divisió del treball". *El capital. Crítica de l'economia política. Llibre 1. Volum 1*. (pp. 389-423). Manresa: Tigre de Paper. 2018.
- Marx, Karl (1867). "Capítulo 24. La llamada acumulación originaria". A: *El capital*, 2013. / Marx, Karl (1867). "Capítol 24. L'anomenada acumuñació originària". *El capital. Crítica de l'economia política. Llibre 1. Volum 2*.

(pp. 391-443). Manresa: Tigre de Paper. 2018.

Marx, Karl. (1898). *Salario, precio y ganancia*. Madrid: Ricardo Aguilera, 1997.

Parkin, Frank (1978). *Orden político y desigualdades de clase* (pag. 26-43). Madrid: Debate.

Seid, Gonzalo (2018). Clase, género y emancipación en Erik Wright y Pierre Bourdieu. *Journal de Ciencias Sociales*, 10, 66-86.

Thompson, Edward P. (1963/1989). "Prefacio" y "Explotación" A: *La formación de la clase obrera en Inglaterra* (pp. XIII-XVIII; 197-222). Barcelona: Crítica.

Weber, Max. (1922). "Clase, status y partido". A: *Economía y Sociedad* (pp. 682-694). México: Fondo de Cultura Económica, 2002.

Wright, Erik O. (2010). Comprender la clase. Hacia un planteamiento analítico integrado. *New Left Review*, 98-112.

2. Bibliografía complementària

Althusser, Louis (1970). "Ideología y aparatos ideológicos de Estado". A: *Posiciones*. Barcelona: Anagrama. 1977.

Álvarez, Antonio (1996). El constructivismo estructuralista: la teoría de las clases sociales de Pierre Bourdieu. *REIS*, 75, 145-172.

Berger, Peter i Luckmann, Thomas (1967). "La sociedad como realidad subjetiva". A: *La construcción social de la realidad* (pp. 162-202). Madrid: Amorrortu. 2019.

Blanco, Ana Isabel (2000). "La estratificación social". A: Hernández, Alfredo (coord). *Manual de sociología*. (pp. 70-92). Caja Duero: Universidad de Valladolid.

Bourdieu, Pierre (2000). *La dominación masculina*. Barcelona: Anagrama. 1999.

Butler, Judith (1997). "Nota de traducción" y "Introducción". *Mecanismos psíquicos del poder. Teorías sobre la sujeción* (pàg. 7-41). Madrid: Cátedra. 2001.

Cainzos, Miguel (1989). "Clase, acción y estructura: de E. P. Thompson al posmarxismo". *Zona abierta*, 50, 1-69.

Cainzos, Miguel (1990). "Explotación, dominación y estructura de clase (Notas críticas sobre Erik Olin Wright y el análisis de clase)". *Política y sociedad*, 5, 89-105.

Cambiasso, Mariela (2011). "La teoría de la estructuración de Anthony Giddens: un ensayo crítico". VI Jornadas de Jóvenes Investigadores. Instituto de Investigaciones Gino Germani, Universidad de Buenos Aires.

Campillo, Antonio (2001). "Cuatro tesis para una teoría de la historia". A: *El gran experimento. Ensayos sobre la sociedad global*. Madrid: Catarata. (pp. 43-73)

Campillo, Inés (2021). Género, clase y emancipación: una lectura feminista de Erik Olin Wright. *Revista Española de Sociología*, 30(2): a41.

Capdeville, Julieta (2011). El concepto de habitus: "con Bourdieu y contra Bourdieu". *Anduli*, 10, 31-45.

Castells, Manel (1995). "Introducción; Capítulo 1". A: *La Ciudad informacional: tecnologías de la infomración, reestructuración económica y el proceso urbano-regional*. Madrid: Alianza. (pàg. 20-66)

Crompton, Rosemary (1994). "El análisis de clase: la herencia clásica y su desarrollo. A: *Clase y estratificación. Una introducción a los debates actuales* (pp. 41-72). Madrid: Tecnos. Colección de Ciencias Sociales.

Duek, Celia i Inda, Graciela (2006). La teoría de la estratificación social de Weber; un análisis crítico. *Revista austral de ciencias sociales*, 11, 5-24.

Federici, Silvia (2004). *Caliban y la bruja. Mujeres, cuerpo y acumulación originaria*. Madrid: Traficantes de sueños. 2010.

Feito Alonso, Rafael (1995). Mujeres y analisis de clases. *REIS*, 69, 149-171.

Foucault, Michel (1976). "Del poder de soberanía al poder sobre la vida". A: *Genealogía del racismo* (pp.. 247-273). Madrid: La Piqueta. 1992.

Giddens, Anthony. (1995). Estructura, sistema, reproducción social. A: Anthony Giddens, *La constitución de la sociedad. Bases para la teoría de la estructuración* (pàgs. 193-235). Buenos Aires: Amorrortu.

Ho Chi Minh (1924). "Informe sobre las cuestiones nacionales y coloniales en el V congreso de la Internacional Comunista". A: Bello, Walden (Ed.). *¡Abajo el colonialismo!* (pp. 89-102). Madrid: Akal. 2011.

Izquierdo, Ma Jesús (1998). *El malestar en la desigualdad*. Madrid: Cátedra - Universitat de València - Instituto de la mujer. Feminismos, 48.

Karen Ho (2009). *Liquidated. An ethnography of Wall Street*. Duke University Press.

Lacalle, Jose Daniel (2019). "La clase obrera en España 2019". Ponencia leída en la Escuela del PCE de Madrid, el 19 de julio de 2019.

Lenin, Vladimir (1918). *L'estat i la revolució*. Editorial Internacional Sedov, Germinal. Marxists Internet Archive. 2001.

Luxemburg, Rosa (1899). "1. El método oportunista"; "5. Consecuencias prácticas y carácter general del revisionismo". A: *Reforma o revolución*. Buenos Aires: La Bisagra. 2014. / Luxemburg, Rosa (1899). *Reforma social o revolución?*. Editorial Internacional Sedov, Germinal. Marxists Internet Archive. 1977.

Marglin, Stephen A. (1977). "Orígenes y funciones de la parcelación de tareas ¿Para qué sirven los patronos?" A: André Gorz, *Crítica de la división del trabajo* (pp. 45-96). Barcelona: Laia.

Miliband, Robert. (1987). "Análisis de clase". A: Giddens, A.; Turner, J.; et al. *La teoría social hoy* (pp. 418-444). Madrid: Alianza. 1990.

Ovares, Carolina (2018). La sociología de Georg Simmel y el 'capital social': la confianza como fuerza socializadora. *Revista reflexiones*, 97 (2), 23-34.

Przeworski, Adam (1985/1988). *Democracia y mercado* (pp. 60-85). Cambridge: Cambridge University Press.

Quijano, Anibal (2000). "Colonialidad del poder, etnocentrismo y América Latina". A: Edgardo Lander, *La colonialidad del saber: eurocentrismo y ciencias sociales. Perspectivas Latinoamericanas*. Buenos Aires: CLACSO.

Regidor, Enrique (2001). La clasificación de clase social de Goldthorpe: marco de referencia para la propuesta de medición de la clase social del grupo de trabajo de la Sociedad española de epidemiología. *Revista Española de Salud Pública*, 75(1), 13-22.

Rodó-Zárate, Maria (2021). "Metàfores, conceptes i aproximacions sobre la interseccionalitat". A: *Inteseccionalitat*(pp. 27-51). Manresa: Tigre de Paper.

Sautu, Ruth (2011) "¿Qué son las clases sociales?". A: *El análisis de las clases sociales: teorías y metodologías*. (pp. 41-61). Buenos Aires: Editorial Luxemburg.

Simmel, Georg (1997). "El dinero en la cultura moderna". A: Frisby, D. i Featherstone, M. (eds): *Simmel on culture*(pp.243-255). Londres: Sage.

Thompson, Edward P. (1978/1984). «La sociedad inglesa del siglo XVIII: ¿Lucha de clases sin clases?». A: *Tradición, revuelta y conciencia de clase*. Barcelona: Crítica. P. 13-61.

Trotsky, Lev (1906). *Resultats i perspectives. Les forces motrius de la revolució*. París: Ruedo Ibérico. MarxistsInternet Archive. 1971.

Tumin, Melvin (1953). Algunos principios de estratificación. Un análisis crítico. A: Reinhard Bendix i Seymour M. Lipset, *Clases, estatus y poder* (pàgs. 152-169). Madrid: Fundación Foesa, 1972.

Veena Das (1990). *Mirrors of violence: commities, riots and survivors in South Asia*.

Williams, Eric (2011). *Capitalismo y esclavitud*. Madrid: Traficantes de sueños.

Wright; Erik O. (1985). "¿Qué hay de medio en la clase media?". *Zona abierta*, 34-35, 105-149.

Zedong, Mao (1920). "Análisis de las clases de la sociedad china. A: *Obras escogidas de Mao Tse-tung. Tomo 1*. (pp. 9-18). Pekin: Ediciones en Lenguas Extranjeras. Marxists Internet Archive, 2001.

Zedong, Mao (1927). "Informe sobre una investigación del moviminetto campesino en Junan". A: *Obras escogidas de Mao Tse-tung. Tomo 1*. (pp. 19-59). Pekin: Ediciones en Lenguas Extranjeras. Marxists Internet Archive, 2001.

Programari

Cap específic